

Vergaderjaar 2006–2007

28 192

Drugssmokkel Schiphol

Nr. 43

VERSLAG VAN EEN ALGEMEEN OVERLEG

Vastgesteld 16 april 2007

De vaste commissie voor Justitie¹ heeft op 15 maart 2007 overleg gevoerd met minister Hirsch Ballin van Justitie over:

- **de brief van de minister van Justitie d.d. 29 september 2006 inzake de Zevende voortgangsrapportage drugssmokkel Schiphol (28 192, nr. 41).**

Van dit overleg brengt de commissie bijgaand beknopt verslag uit.

Vragen en opmerkingen uit de commissie

De heer **Van Bommel** (SP) merkt op dat de Nationale ombudsman een aantal aspecten van de 100%-controle op bepaalde verbindingen naar Schiphol scherp heeft veroordeeld en dat er hoger beroep is aangetekend in een zaak waarin de rechtmatigheid hiervan wordt aangevochten. Deze controles worden als vernederend ervaren, omdat men als verdachte wordt behandeld totdat het tegendeel is gebleken. Er wordt bijvoorbeeld gevraagd hoe een persoon die een bepaald beroep uitoefent, aan zoveel geld komt. Er zijn ook veel klachten dat hierbij op huidskleur wordt gediscrimineerd. Een ander punt is dat alle reizigers moeten wachten in de slurf, totdat de controles zijn afgerond. Er is een bijzonder beschamend geval bekend van een zwangere vrouw die drie keer schone ontlasting, vrij van drugs, moest produceren, daarvoor een week in het centrum moest blijven en toen ook nog te laat werd geholpen.

De Nederlandse overheid dient ook op deze routes zorgvuldig om te gaan met de reizigers. Een mogelijke verbetering is om gebruik te maken van de bolletjesscan. Is deze al geplaatst op de G-pier? Uit de waarschuwing dat de staat gevrijwaard moet blijven van eventuele negatieve gevolgen van de scan, wanneer men zich daar vrijwillig aan blootstelt, kan men concluderen dat er risico's zijn voor de gezondheid, bijvoorbeeld door straling. Zwangere vrouwen mogen niet aan straling worden blootgesteld. Door de 100%-controle is er meer zicht op de hoeveelheid drugs die door bolletjesslikkers wordt ingevoerd. Het gaat daarbij om zeer geringe hoeveelheden in vergelijking met wat op andere wijze, bijvoorbeeld via de haven van Rotterdam, Nederland binnenkomt. Staat de inzet van mensen en middelen bij deze controle wel in redelijke verhouding tot de opbrengst?

¹ Samenstelling:

Leden: Van de Camp (CDA), De Wit (SP), Van Beek (VVD), Van der Staaij (SGP), Arib (PvdA), De Pater-van der Meer (CDA), voorzitter, Çörüz (CDA), Wolfsen (PvdA), Joldersma (CDA), Gerkens (SP), Van Vroonhoven-Kok (CDA), Van Velzen (SP), Azough (GroenLinks), Griffith (VVD), Teeven (VVD), Kalma (PvdA), De Roon (PVV), Verdonk (VVD), Pechtold (D66), Thieme (PvdD), Kuiken (PvdA), Leijten (SP), Bouwmeester (PvdA), Van Toorenburg (CDA) en Anker (ChristenUnie).

Plv. leden: Sterk (CDA), Langkamp (SP), Weekers (VVD), Van der Vlies (SGP), Van Dijken (PvdA), Schinkelshoek (CDA), Jager (CDA), Gill'ard (PvdA), Jonker (CDA), Roemer (SP), Jan de Vries (CDA), Abel (SP), Halsema (GroenLinks), Blok (VVD), Van Miltenburg (VVD), Dijsselbloem (PvdA), Fritsma (PVV), Zijlstra (VVD), Koşer Kaya (D66), Ouwehand (PvdD), Spekman (PvdA), Van Gijlswijk (SP), Bouchibti (PvdA), Van Haersma Buma (CDA) en Slob (ChristenUnie).

Een van de aanbevelingen van de ombudsman is om te komen tot een lager aantal onterechte verdenkingen door de criteria voor vermoedelijke bolletjesslikkers zorgvuldig toe te passen. Erkent de minister dat dit in de praktijk niet is gebeurd? Het schijnt dat iemand als verdachte kan worden aangemerkt, als hij last heeft van rode ogen en een slechte adem, maar die symptomen zijn niet verbazingwekkend na een lange vliegreis. Het aantal mensen dat ten onrechte als verdachte wordt aangemerkt, schijnt meer toe te nemen dan het aantal mensen dat terecht als verdachte wordt aangemerkt. Kan de minister bevestigen dat deze verhouding schever wordt? De criteria moeten voortdurend worden aangescherpt, zodat de trefzekerheid van de controle toeneemt.

Er vinden in de controlefase nog steeds indringende onderzoeken plaats, zoals visitatie met ontkleding, bij mensen die nog geen verdachte zijn. De heer Van Bommel is van mening dat de aanbeveling van de ombudsman om hiermee te stoppen onverkort moet worden uitgevoerd, maar volgens de minister is dit uit het oogpunt van rechtshandhaving niet mogelijk.

Degenen die ten onrechte als verdachte worden aangemerkt, zouden een persoonlijke excuusbrief moeten ontvangen, maar in de praktijk krijgen zij slechts een standaardfolder.

Als iemand alleen op de zwarte lijst kan komen, wanneer is aangetoond dat hij of zij drugs heeft gesmokkeld, zou niemand er ten onrechte op kunnen komen. Kan de minister uitsluiten dat iemand daar ten onrechte op wordt gezet? Het blijkt moeilijk te zijn om van die lijst verwijderd te worden, wanneer is vastgesteld dat iemand onschuldig is. Indien men op deze lijst voorkomt, wordt de bewegingsvrijheid beperkt. Wat houdt dat precies in?

De heer Van Bommel vindt het nog te vroeg om tot normalisering van de rapportages over te gaan, omdat de 100%-controle een punt van zorg blijft

De heer **Teeven** (VVD) constateert dat de wachttijden voor de paspoortcontrole bij ochtendvluchten zijn verminderd, doordat er meer personeel is aangesteld bij de marechaussee. Het is duidelijk dat het beleid van de afgelopen jaren positieve resultaten heeft gehad, zodat het niet meer nodig is om hierover apart te rapporteren aan de Kamer. Het aantal aanhoudingen en veroordelingen in de vrachtsector is toegenomen. Op Schiphol is een goed evenwicht bereikt bij de bestrijding van drugs-smokkel, waarbij de capaciteit wordt verdeeld over bolletjesslikkers en andere zaken, maar de vraag is of dat ook geldt voor de havens van Rotterdam en Amsterdam. Er schijnt wel administratieve controle te zijn, maar de douane lijkt fysiek afwezig te zijn bij de goederensector. De controle van kleine toestellen, zoals Cessna's, lijkt te ontbreken op kleine luchthavens, zoals Lelystad. Een bekende route is van Paramaribo naar Frans Guyana en dan naar Parijs, zodat daar intensivering van de controle nodig is, want anders kunnen cocaïne en andere goederen zonder beperking via die route worden ingevoerd. De heer Teeven kondigt aan dat hij hierover schriftelijke vragen zal stellen.

De minister schrijft het uit oogpunt van zorgvuldigheid wenselijk te achten om nadere wettelijke waarborgen voor lijfsvisitatie vast te stellen, hoewel juridisch niet vaststaat dat deze noodzakelijk zijn. De ombudsman heeft geconstateerd dat de lijfsvisitatie in bepaalde gevallen beter had gekund. Er zijn inmiddels verbeteringen doorgevoerd. Als hiervoor nadere wettelijke waarborgen worden ingevoerd, wordt de uitvoering van de controle alleen maar bemoeilijkt. De minister zou daar terughoudend mee moeten zijn. De heer Teeven is van mening dat de jurisprudentie over het hanteren van de bevoegdheden in het kader van de Algemene Douanewet volstrekt helder is. Op basis van deze controlebevoegdheden wordt een groot aantal mensen staande gehouden door de douane. Hierbij moet onderscheid worden gemaakt met mensen die later worden aangehouden. De informatievoorziening hoeft niet verbeterd te worden, omdat in de standaardfolder van de douane voldoende uitleg wordt gegeven over

deze controle. Wanneer iemand als verdachte wordt aangemerkt, is er nog voldoende tijd om hem op zijn rechten te wijzen.

Het is de heer Teeven nog niet duidelijk of personen alleen op de zwarte lijst kunnen worden geplaatst, wanneer er een veroordeling is geweest, of ook op basis van zachte informatie, die niet heeft geleid tot een veroordeling, maar die bijvoorbeeld binnenkomt via Meld Misdaad Anoniem.

De heer **Wolfsen** (PvdA) constateert dat de situatie op Schiphol onder controle is en dat er weer gewoon wordt vervolgd. Omdat de situatie is genormaliseerd, zijn speciale voortgangsrapportages niet meer nodig, maar kan dit onderwerp in de reguliere rapportage over de veiligheidsketen worden opgenomen. De 100%-controle heeft ertoe geleid dat de pakkans zodanig is verhoogd dat mensen dit risico niet meer nemen en de aandacht kan worden gericht op de grote, georganiseerde criminaliteit die erachter zit. Hierover worden wel wat algemene cijfers gegeven, maar het is niet duidelijk hoeveel bendes inmiddels zijn opgepakt en berecht.

De minister schrijft dat hij zeer tevreden is over de samenwerking met de Nederlandse Antillen en Aruba. Over de relatie met Suriname is de brief onduidelijk, terwijl de samenwerking met Venezuela afgebroken schijnt te zijn. Binnen de EU wordt ook veel overleg gepleegd over dit onderwerp. Wat is de stand van zaken bij dit overleg en hoe staat het met het voorstellen om de paspoortwetgeving in die zin aan te passen dat er een reisverbod kan worden opgelegd?

Er zijn berichten over strafzaken tegen medewerkers van de Koninklijke Marechaussee en van Martinair en over handel in drugs door bewaarders. Bij een verhoor meldde een verdachte bijvoorbeeld dat er maar vijftig bolletjes ten laste werden gelegd, terwijl hij er tachtig had geslikt. Wordt de integriteit van personen die betrokken zijn bij de controles of in de omgeving ervan werkzaam zijn, extra getoetst door justitie?

De aanhoudingscriteria vormen gedeeltelijk strategische informatie, maar het is wel van belang of deze in de praktijk goed functioneren. Nog steeds wordt ongeveer een kwart van de mensen ten onrechte als potentiële verdachte aangemerkt, terwijl je zou verwachten dat naarmate er meer ervaring mee is opgedaan, meer mensen terecht worden meegenomen voor verder onderzoek. Op basis van de Douanewet mag iemand worden onderzocht, maar er moet ook een aanleiding zijn om deze bevoegdheden toe te passen.

Er waren veel klachten dat mensen niet correct werden bejegend en dat is niet goed voor het draagvlak voor deze aanpak. Volgens de Nationale ombudsman is lijfsvisitatie met ontkleding te indringend en moet men daarmee stoppen. Is er gehoor gegeven aan deze aanbeveling? De klachtenafhandeling is inmiddels verbeterd en er zijn speciale ruimtes gekomen voor deze controles, zodat de privacy is gewaarborgd. In het rapport van de Nationale ombudsman staat dat er wordt gecommandeerd en onvriendelijke taal wordt gebruikt. Verder is het fundamenteel onjuist dat de indruk bestaat dat mensen vanwege hun huidskleur extra worden gecontroleerd, waardoor de schijn wordt gewekt van discriminatie. De heer Wolfsen stelt voor om de Nationale ombudsman over enige tijd te laten bekijken of er werkelijk een verbetering waar te nemen is in de manier waarop mensen in de praktijk op Schiphol worden behandeld.

De heer **De Roon** (PVV) constateert dat lijfsvisitatie met ontkleding een buitengewoon indringend middel is en dringt erop aan om dit met de grootst mogelijke zorgvuldigheid toe te passen. Dit onderzoek wordt als extra vernederend ervaren als het ook nog op een onfatsoenlijke manier gebeurt. De mensen die dit uitvoeren, moeten goed zijn opgeleid en oog hebben voor menselijke verhoudingen. De mensen die net een nachtvlucht van de Antillen of Suriname achter de rug hebben, hebben weinig geslapen, zodat het tolerantieniveau vrij laag is.

Op zo'n vlucht kan men vaak al merken dat met een aantal mensen iets bijzonders aan de hand is en dat zij wellicht bolletjes cocaïne smokkelen. Het cabinepersoneel schijnt hier wel zicht op te hebben, maar de kennis die bij hen aanwezig is, wordt niet gebruikt bij het kiezen van mensen die aan een zwaardere controle worden onderworpen. Er kan een centraal meldpunt worden ingesteld waar zij deze informatie makkelijk en snel door kunnen geven, als zij dat willen. Dat kan bijdragen aan het onderscheppen van bolletjesslikkers, zodat andere mensen in mindere mate ten onrechte aan controles worden onderworpen.

Omdat het aantal sterk is afgenomen, is de vraag of het nog steeds nodig is om aparte vervolgingsrichtlijnen en strafmaten toe te passen op drugskoeriers die op Schiphol binnenkomen. Het wetsvoorstel tot invoering van een reisverbod als bijkomende straf zou in het voorjaar 2007 naar de Kamer worden gezonden. Wanneer is dit te verwachten?

De heer **Jager** (CDA) herinnert eraan dat de 100%-controle in 2001 is ingevoerd als tijdelijke maatregel. De situatie op de luchtvaartroute tussen de Antillen, Suriname en Nederland was onhoudbaar geworden, omdat er soms vijftig bolletjesslikkers op een vlucht zaten. Er moet wel worden gezorgd dat de belasting voor de overige passagiers zo gering mogelijk is. Nederland moet van het stigma afkomen dat het een centraal punt is voor de drugshandel, waarlangs 85 tot 90% van de drugs wordt getransporteerd. Met de bestrijding van drugssmokkel is zeer veel capaciteit gemoeid die elders niet kan worden ingezet. Sinds een jaar worden alle drugssmokkelaars weer vervolgd, maar de organisaties die erachter zitten, moeten ook worden aangepakt. Vormen de huidige, zeer strikte doorlaatregele een belemmering om te komen tot effectieve opsporing? Wellicht zijn er andere methoden te bedenken om deze vorm van criminaliteit effectief aan te pakken.

Het verbeteren van de controle in de herkomstlanden; voordat de drugs aan boord komen, is een belangrijk punt. De samenwerking met Curaçao en Aruba is volgens de rapportage verbeterd. De criminele geldstromen naar deze landen zijn in belangrijke mate afgenomen. De resultaten van het bezoek van een Nederlandse delegatie aan de autoriteiten in Venezuela zijn teleurstellend. Bij rechtstreekse vluchten tussen Schiphol en Venezuela moet er wel worden samengewerkt met deze autoriteiten om drugssmokkel tegen te gaan. Het aantal Nederlanders dat vanwege drugshandel is gedetineerd in Midden-Amerika, neemt snel toe. Dit kan erop wijzen dat er andere routes worden gezocht voor drugssmokkel. Als er een nieuwe vliegroute van Schiphol naar Peru wordt geopend, moet men daar alert op zijn. Aangezien andere landen in Europa ook als toegangspoort kunnen dienen, moeten zij worden aangesproken op deze verantwoordelijkheid. Er komt veel cocaïne naar Nederland via de luchthavens van Madrid en Parijs die dan verder wordt doorgevoerd. Wordt op die luchthavens weer gecontroleerd?

Aan de binnengrenzen van het Schengengebied zou de paspoortcontrole weer moeten worden ingevoerd. Er vindt al een reorganisatie plaats van de douane, omdat de controles aan de binnengrenzen vervallen. In overleg met de minister van Financiën kan worden overwogen om deze mensen in te zetten bij andere buitengrenzen en bij de havens van Amsterdam en Rotterdam. Een van de problemen bij de verschuiving van drugstransporten is dat iemand kan zeggen dat hij van een andere Nederlandse haven komt, en dan niet wordt gecontroleerd. Bij kleinere havens, zoals Harlingen, Delfzijl of Vlissingen, zouden ook controles uitgevoerd moeten worden, met de nodige restricties, zoals er regelmatig wegcontroles zijn op grond van de Opiumwet. Wordt er op Schiphol bij de gate gecontroleerd? Wat is het resultaat daarvan?

Het rapport van de Nationale ombudsman over de 100%-controle is buitengewoon kritisch. Hierbij lijkt men zich er geen rekenschap van te geven dat bij drugssmokkel een onorthodoxe aanpak nodig is. Bovendien

lijkt er geen hoor en wederhoor toegepast te zijn. Er zijn wel knelpunten gesignaleerd waarop actie moet worden ondernomen. Naarmate de controle in de herkomstlanden wordt verbeterd, moet ook zonder nadere wetgeving duidelijk zijn dat het toepassen van zware middelen, zoals lijfsvisitatie en onterechte vasthouding gedurende enkele dagen, tot het absolute minimum moet worden beperkt.

Mevrouw **Azough** (GroenLinks) constateert dat door de 100%-controle het aantal drugskoeriers sterk is afgenomen en dat de situatie op Schiphol genormaliseerd lijkt te zijn, terwijl er volgens de voortgangsrapportage geen verschuiving is opgetreden naar andere lucht- en zeehavens in Nederland. Dit kan ook het effect zijn van blikvernauwing, omdat er alleen naar Schiphol wordt gekeken en veel minder naar die andere havens. Welke stappen zijn er gezet om de zware, georganiseerde criminaliteit die de bron vormt van de drugssmokkel, aan te pakken?

Er wordt niet altijd gekozen voor prettige methodes om drugskoeriers te herkennen. Er moeten enquêtes worden ingevuld bij aankomst op Schiphol. Mensen worden besnuffeld door drugshonden. Als er een vermoeden is van drugssmokkel, moet men zeer vernederende onderzoeken van lichaam en kleding ondergaan en soms wordt men vastgezet. Pas als er drie keer schone ontlasting is geproduceerd, waar geen cocaïnebolletjes in zitten, kunnen deze mensen hun weg vervolgen. Dat kan soms langer dan een week duren. In de periode die is onderzocht door de Nationale ombudsman, zijn er 6550 mensen aangehouden op verdenking van drugssmokkel. Een derde deel daarvan, te weten 2176 mensen, bleek onschuldig te zijn vastgehouden. Het is opmerkelijk dat hiervoor na vijf jaar nog geen goede criteria zijn ontwikkeld en er nog steeds veel mensen onterecht worden onderzocht. Het is niet alleen verwerpelijk en onrechtvaardig als mensen het gevoel hebben dat er op huidskleur wordt gediscrimineerd, maar ook dom, omdat erop geanticipeerd kan worden, als men het idee heeft dat blanke passagiers niet worden onderzocht. Er zitten ook allerlei blanke Nederlanders in de gevangissen in Zuid-Amerika.

Het uitgangspunt moet zijn dat alle passagiers recht hebben op een fatsoenlijke behandeling, maar dat lijkt in de reactie van de minister te ontbreken. Voorkomen moet worden dat mensen zich in de nasleep hiervan nog verder vernederd voelen. Er is pas na klachten van de ombudsman gezorgd dat de deuren bij de G-pier niet doorzichtig zijn, zodat iemand die een visitatie moet ondergaan, niet zichtbaar is. Dat zou toch vanzelfsprekend moeten zijn?

Er zijn allerlei klachten over de communicatie en de klachtenregeling. Als mensen onterecht als verdachte zijn behandeld, dient er een op naam gestelde brief ter verontschuldiging te worden gestuurd, maar er wordt alleen een standaardfolder uitgereikt. Er is geen vervoer terug naar Schiphol, maar mensen krijgen advies welke bus of taxi zij kunnen nemen. Er wordt geen compensatie aangeboden voor de reiskosten die zij dan moeten maken. De klachten worden door vier of vijf verschillende instanties behandeld. Na de recente uitspraak van de voorzieningenrechter is hiervoor een centraal loket ingesteld, zoals de ombudsman had geadviseerd. Als personen als verdachte zijn aangemerkt en onschuldig blijken te zijn en als daarbij sprake was van lijfsvisitatie of zelfs gevangenhouding, hebben zij ook recht op financiële compensatie.

In de brief schrijft de minister dat het stoppen met lijfsvisitatie niet aan de orde is. Toch zijn dit zeer ingrijpende onderzoeken die worden ingesteld op grond van vermoedens. Wordt daarmee wel voldaan aan de eis van proportionaliteit? Hoe vaak heeft dit in de afgelopen maanden plaatsgevonden? De body scan kan een goed alternatief zijn wanneer deze geen gezondheidsrisico's met zich brengt, zodat de lijfsvisitatie helemaal niet meer toegepast hoeft te worden. Er zou een vervolg moeten zijn op het

Antwoord van de minister

De **minister** benadrukt dat de doelstelling van het Schipholteam is om bij de 100%-controle gericht oplettend te zijn, zodat wordt voorkomen dat de goeden te zeer onder de kwaden lijden. In 2006 is door de douane 9084 kg cocaïne in beslag genomen. Er is bij 1410 controles bij luchtvaartpassagiers ruim 3200 kg, bij 1336 controles bij luchtvracht en pakketpost ongeveer 1200 kg en bij 26 controles bij zeetransporten ruim 4500 kg in beslag genomen, waarvan ruim 2000 kg in een keer. Ook al kan er meer cocaïne worden vervoerd via schepen dan inwendig bij passagiers, deze controle is nodig, omdat dit laatste een zeer ontwrichtend effect had op het luchtverkeer van Curaçao naar Nederland en op de samenleving daar. De vele kleine inbeslagnemingen bij luchtvaartpassagiers, luchtvracht en pakketpost vormen samen een hoeveelheid die relevant is.

Het absolute aantal mensen dat wordt gecontroleerd, is afgenomen. Binnen die groep neemt het percentage toe van mensen bij wie bij nader inzien niets aan de hand is. Het is verklaarbaar dat het succes van de 100%-controle ertoe heeft geleid dat het aantal onterecht nader gecontroleerde luchtvaartpassagiers is toegenomen van 5 tot 15% aan het begin van de controles tot 35 tot 45%. Wanneer een groot aantal passagiers terecht als verdachte wordt beschouwd, omdat er veel bolletjesslikkers in een vliegtuig zitten, is de kans groter dat het raak is als slechts een deel van de passagiers eruit wordt gehaald voor nadere controle. Bij het merendeel van de mensen die nader worden gecontroleerd, blijkt ook iets aan de hand te zijn.

Er is geen reden om met deze controle te stoppen, maar wel om kritisch naar de uitvoering te kijken. Het ontbreekt niet aan openheid om onaangename ervaringen onder ogen te zien. De Nationale ombudsman heeft van buitenaf gekeken naar de uitvoering door de samenwerkende diensten van Justitie, Defensie en Financiën die hun werk gemotiveerd doen op grond van hun eigen doelstellingen. Zij hebben hiervan geleerd en verbeteringen gerealiseerd. De ombudsman heeft laten weten dat hij hierop blijft letten, zodat dit hoofdstuk nog niet kan worden afgesloten.

Er is besloten om een scan te plaatsen bij de pier waar het om gaat, zodat men niet meer eerst naar Schiphol-Oost hoeft te reizen. De bouw van de ruimte hiervoor heeft enige vertraging opgelopen. De Rijksgebouwendienst heeft laten weten dat deze in mei wordt gerealiseerd. De scan voldoet aan de eisen die op het gebied van stralingshygiëne worden gesteld. Het risico van de straling van deze moderne apparatuur is zeer gering in verhouding tot de straling die men ondergaat op de vlucht zelf. Ingeval van zwangerschap wordt de scan niet toegepast, maar dat moet men wel zelf aangeven. Er kan worden bekeken of de waarschuwing dat dit op eigen risico is, in deze vorm moet worden gehandhaafd, omdat mensen hierdoor misschien onnodig bang worden gemaakt.

Bij de werkevaluatie vindt verdere verfijning plaats van de criteria voor bolletjesslikkers, op basis van ervaringsgegevens. De medewerkers worden voortdurend getraind en scherp gehouden op dit punt. De huidskleur is geen bruikbaar criterium. Bij wijze van spreken: voor sommige vluchten zou men eerder omgekeerde discriminatie kunnen toepassen, maar dat gebeurt natuurlijk ook niet.

De zwarte lijst is niet gebaseerd op zachte informatie. Als blijkt dat er geen reden was voor verdenking, wordt iemand niet op de zwarte lijst geplaatst. Iemand die op de lijst stond, omdat er eerder wel drugs waren aangetroffen, wordt er dan afgehaald. Vervolgens wordt er een aangepaste excuusbrief aangereikt. Een van de aanbevelingen van de Nationale ombudsman was om in die brief expliciet te vermelden dat iemand onschuldig is, maar er geldt nog een voorzichtige formulering, in die zin

dat niet gebleken is dat er iets aan de hand is. De minister zegt toe dat de brief op naam wordt gesteld en wordt geadresseerd aan de desbetreffende persoon en dat de formulering ervan wordt verbeterd. Na een klacht is er standaard een schadevergoeding, tenzij kan worden aangetoond dat het om meer moet gaan. Er is een centraal loket ingericht voor de klachtenafhandeling. Bij wet is een klachtenprocedure voor de Koninklijke Marechaussee geregeld.

Visitatie aan het lichaam met ontkleding is een van de bevoegdheden van de douane, waarbij bepaalde eisen gelden wat betreft het geslacht van degene die het onderzoek uitvoert. Deze visitatie vindt plaats na selectie bij de gate. De verwachting is dat deze minder vaak nodig is wanneer de body scan is ingevoerd. Als er aanleiding is om tot aanhouding over te gaan, kan de desbetreffende persoon door de scan gaan. Als dan blijkt dat er niets aan de hand is, is de zaak daarmee afgehandeld. Visitatie in het lichaam is in het afgelopen halfjaar door de douane niet uitgevoerd, maar kan niet geheel worden uitgesloten. De proportionaliteit wordt hierbij steeds beter in het oog gehouden. De minister verwacht verdere verbeteringen op dit gebied.

De wijziging van de Algemene douanewet vindt plaats onder verantwoordelijkheid van de staatssecretaris voor Financiën. Het wetsvoorstel om een reisverbod als bijkomende straf mogelijk te maken, bevindt zich bijna in de consultatiefase. Daarna vindt besluitvorming plaats en wordt het voorgelegd aan de Raad van State.

Er zijn dertig cocaïne-onderzoeken verricht door de nationale recherche, waarbij het gaat om netwerkachtige structuren. Dit betekent niet dat er evenzoveel criminele organisaties zijn opgerold. In de evaluatie van de werkzaamheden van de nationale recherche en het landelijk parket wordt aandacht besteed aan deze achterliggende organisaties. De minister is sinds het debat over de begroting van Justitie niet van opvatting veranderd over de toelaatbare opsporingsmethoden.

Bij de internationale monitoring moet erop worden gelet dat er soms wordt gekozen voor routes die minder voor de hand liggen. Bij internationale drugstransporten worden soms omwegen gemaakt, bijvoorbeeld van Zuid-Amerika via West-Afrika naar het noorden. De minister heeft geen gegevens over de controle op de vlucht van Cayenne naar Parijs. Er zijn wel verbindingsfunctionarissen van justitie en politie in Parijs en met hen is regelmatig contact over de verschillende drugsroutes.

De rechtstreekse risicovluchten uit het Caribisch gebied komen aan op Schiphol, zodat de kleine luchthavens in dit verband niet relevant zijn. De kleine luchthavens en de zeehavens behoren ook tot het controlegebied van douane en marechaussee. Daarvoor geldt hetzelfde systeem als voor andere luchthavens en doorverbindingen. Er is ook enige controle op de vluchten binnen het Schengengebied die in Nederland binnenkomen. De controle op vluchten die geen lijnvluchten zijn, is niet wezenlijk anders dan de controle op vrachtauto's of auto's die van Parijs naar Nederland rijden. Meer gedetailleerde informatie hierover dient te worden beschouwd als operationele informatie.

Er is veel uitwisseling van informatie tussen opsporingsdiensten binnen de Europese Unie. Er zijn plannen om in de komende twee jaar te komen tot een gezamenlijk analysecentrum van Frankrijk, het Verenigd Koninkrijk, Spanje en Italië, waaraan Nederland wellicht zal deelnemen. De internationale verbinding met Suriname is exclusief met Nederland, zodat gezamenlijke Europese analyses hiervoor niet relevant zijn. Het overleg met Suriname loopt goed. Suriname heeft de wens om de samenwerking serieus te blijven ontwikkelen en heeft een ondersteuningsverzoek gedaan bij Nederland om verdere verbeteringen voor te bereiden. Dat is toegezegd. Suriname werkt ook aan betere verbindingen met de buurlanden, zoals Frans Guyana. Nederland geeft steun aan het overleg in de regio, als daar behoefte aan is.

Door de verschillende diensten op Schiphol moet gezamenlijk worden

opgetreden en er moet een goede selectie plaatsvinden wat betreft integriteit. Er zijn in de afgelopen jaren verbeteringen tot stand gebracht bij het cameratoezicht op mogelijk verdachte bewegingen van passagiers, maar ook intern op het functioneren van deze diensten. Een van de aandachtspunten bij de plannen voor een nieuwe opzet van het personenverkeer op Schiphol is dat deze samenwerkende diensten op een toetsbare manier hun werk kunnen doen. Het is in het belang van justitie dat zij goed samenwerken.

Het komt incidenteel wel voor dat het cabinepersoneel informatie geeft over passagiers, als er iets vreemds wordt opgemerkt. Dan gedraagt men zich zoals elke goede burger zich zou moeten gedragen. Met het oog op het beperken van de onrust op lange vluchten moet niet van het cabinepersoneel worden gevraagd om als verlengstuk van de opsporing op te treden. De minister zegt toe dat hij hier nog aandacht aan zal schenken. Vanaf medio april is er geen aparte strafmaat meer voor dit soort zaken. Het feit dat de controle op Schiphol bij bepaalde vluchten is geïntensiveerd, betekent niet dat de douane geen aandacht besteedt aan andere routes. De douane wordt aan de buitengrenzen ingezet. Het is wettelijk mogelijk om te controleren, zodra over zee wordt binnengevaren. Door de acties van de ambtenaren was er sprake van minder inzet van de douane op Schiphol, maar er is wel selectief opgelet, zodat er toch in drie of vier gevallen is opgetreden bij deze risicovluchten. Vanaf 26 maart zijn er rechtstreekse vluchten tussen Lima en Schiphol die worden gemonitord door het Schipholteam. Verder zijn er liaisonfunctionarissen die zich bezighouden met landen in Zuid-Amerika, zoals Peru en Venezuela.

De voorzitter van de vaste commissie voor Justitie,
De Pater-van der Meer

De griffier van de vaste commissie voor Justitie,
Nava